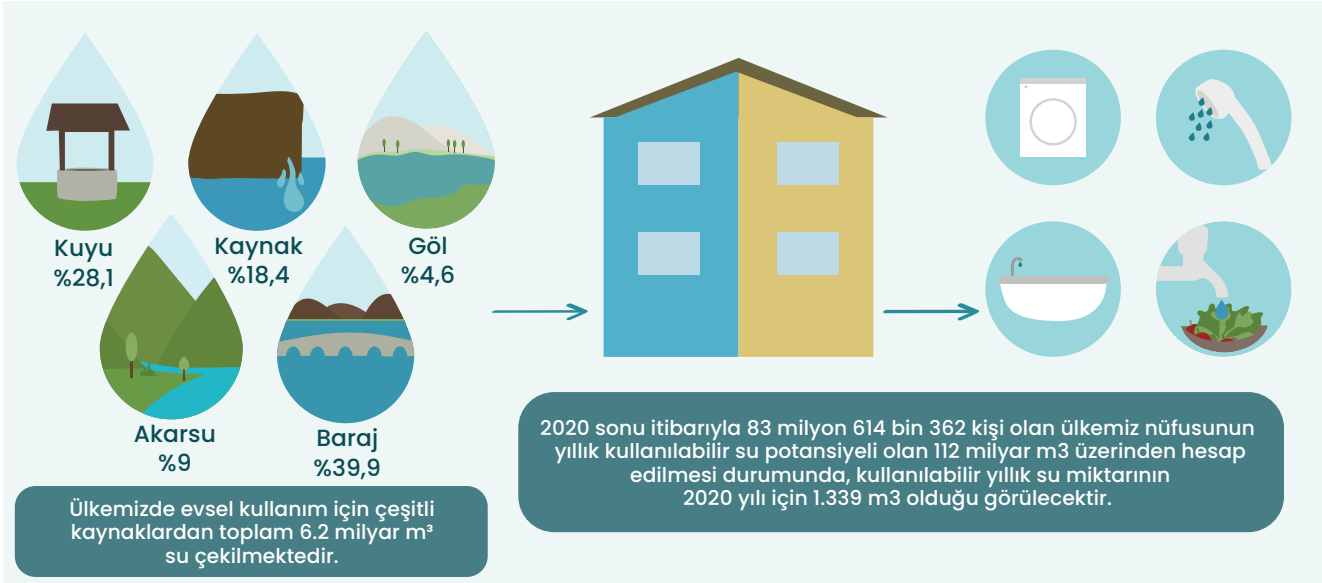
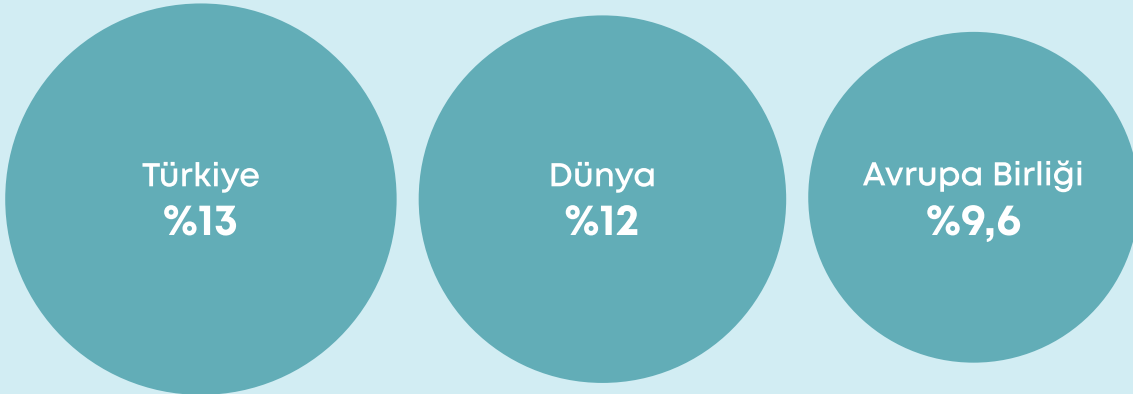

Suyu Nasıl Kullanıyoruz?

Evlerde Kullanılan Su

Toplam su miktarının evsel kullanım oranı:

TÜİK verilerine göre 1994 yılında %88 olan içme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen nüfusun toplam belediye nüfusuna oranı 2018 yılı itibarıyla %99 düzeyine ulaşmıştır.

Genel olarak evlerde, okullarda ve çalışma ortamlarında kullandığımız ve ağırlıklı olarak içme suyu, temizlik ve diğer günlük ihtiyaçları kapsayan evsel su kullanımı tarım ve sanayi sektörlerine nazaran daha az bir su tüketimi oranına sahiptir.

Dünya ortalamasına bakıldığında küresel suların yaklaşık %12'si evsel amaçlı kullanılırken,¹ gelişmiş ülkelerin ağırlıklı olduğu Avrupa Birliği ülkeleri ortalaması ise yaklaşık %9.6 olarak hesaplanmıştır.²

Ülkemizde ise DSİ'nin 2018 yılında hazırladığı 2019-2023 stratejik raporundaki verilere göre içme-kullanma amaçlı tüketilen su miktarı toplam kullanılabilir su miktarı olan 54 milyar m³'ün 7 milyar m³'lük kısmını (yaklaşık %13) oluşturmaktadır.³

Birleşmiş Milletler Dünya Su Gelişimi Raporu'na göre küresel bağlamda su kullanımı son yüzyıl içerisinde yaklaşık 6 kat artmış ve halen de yıllık %1'lik bir oranla özellikle nüfus artışı, ekonomik gelişme ve sektörler arasındaki kullanım trendlerine bağlı olarak artış göstermeye devam ettiği tespit edilmiştir.¹

Diğer taraftan, su tüketimi ve buna bağlı talep çok hızlı bir şekilde artarken küresel ölçekte çevre kirliliği ve sanayileşmeden dolayı temiz su varlıklarının hem miktar hem de kalite bakımından hızla azaldığı da bir gerçektir. Kişi başına düşen su miktarı 1950'lerde 16.800 m³ iken, 2025 yılında Dünya nüfusunun neredeyse 8 milyara ulaşması beklendiğinden kişi başına düşen su miktarının da tahminen 4.800 m³'lere inmesi öngörülmektedir. Tüm bunlara ek olarak, 2025 yılı için yapılan projeksiyonlarda su tüketiminin tarımda %17, sanayide %20 ve evsel tüketimde ise %70 oranlarında artacağı söylenmektedir.⁴

DSİ tarafından yapılan analizlerde, 2020 sonu itibarıyla 83 milyon 614 bin 362 kişi olan ülkemiz nüfusunun yıllık kullanılabilir su potansiyeli olan 112 milyar m³ üzerinden hesap edilmesi durumunda, kişi başına düşen kullanılabilir yıllık su miktarının 2020 yılı için 1.339 m³ olduğu görülecektir (DSİ-FR, 2020). Yıllara göre sürekli olarak düşme eğiliminde olan kişi başına düşen kullanılabilir yıllık su miktarı ile Türkiye, Falkenmark Göstergesi kriterleri baz alındığında "su stresi yaşayan ülkeler" kategorisinde konumlandırılmaktadır.⁵

Ülkemizde evsel kullanımda tüketilen suyun sağlanması ve dağıtımı şehir merkezlerinde belediyelerin, kırsaldaki yerleşimlerde ise özel idareler tarafından sağlanmaktadır. Dolayısıyla içme-kullanma suyu sağlamada özellikle belediyelerin yapmış oldukları su temini ve suyun dağıtımıyla ilgili olan altyapı çalışmaları oldukça önemlidir. TÜİK verilerine göre 1994 yılında %88 olan içme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen nüfusun toplam belediye nüfusuna oranı 2018 yılı itibarıyla %99 düzeyine ulaşmıştır.⁶

TÜİK'in 2018 verilerine göre ülkemiz genelinde toplam 1397 belediye tarafından %39,9'u barajlardan, %28,1'i kuyulardan, %18,4'ü kaynaklardan, %9'u akarsulardan ve %4,6'sı göl, gölet veya denizlerden olmak üzere yaklaşık 6,2 milyar m³ su çekildiği belirlenmiştir. Bu durumda, belediyeler tarafından ağırlıklı olarak içme ve kullanma amaçlı çekilen kişi başı günlük ortalama su miktarı ise 224 litre olarak hesaplanmıştır.⁷

2020 itibariyle yaklaşık 80 milyona ulaşan nüfusumuzun ihtiyaçlarını karşılamak üzere tüm sektörlerde su talebinin arttığı bir gerçektir. Buna kentsel yaşam standartlarının yükselmiş olmasını da eklediğimizde daha fazla su tüketimi kaçınılmaz olmaktadır. Tüm bu gelişmelere bağlı olarak içme ve kullanma suyu şebekesi için çekilen su miktarı 1994 yılında 3,24 milyar m³'ten 2008 yılında 5 milyar m³'e, 2018 yılında ise yaklaşık 6.2 milyar m³ civarına ulaşmıştır. Ayrıca, 2000'li yıllardan itibaren ciddi sayıda artan baraj projeleri nedeniyle ülke genelinde 2008 yılına kadar evsel su çekimi için kuyu ve pınarlar ağırlıklı olarak değerlendirilirken, bu tarihten itibaren yüzey suları (baraj, göl / gölet ve akarsu) kullanımını artmıştır.⁵

Kaynaklar:

1. UN-WWDR, 2020. Birleşmiş Milletler Dünya Su Gelişimi Raporu (2020). United Nations World Water Development Report 2020: Water and Climate Change, Paris, UNESCO.
2. European Environment Agency. (2019). Use of freshwater resources in Europe. Erişim tarihi 2022, erişim adresi <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/use-of-freshwater-resources-3/assessment-4>
3. Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü. (2018). 2019-2023 Stratejik Planı. <https://dsi.gov.tr/Sayfa/Detay/756>
4. TC. KALKINMA BAKANLIĞI. (2018). *On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023) Tarımda Toprak ve Suyun Sürdürülebilir Kullanımı Özel İhtisas Komisyonu Raporu*. <https://www.sbb.gov.tr/ozel-ih-tisas-komisyonu-raporlari/#1540024439304-a116e9a-4191>
5. SARIŞ, F. Türkiye'de Evsel Su Tedarik ve Tüketim İstatistiklerinin Değerlendirilmesi. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 19(1), 195-216.
6. TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu). (2011-2022). TÜİK - Veri Portalı. <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Cevre-veEnerji-103>
7. TÜİK Kurumsal. (2019). Belediye Su İstatistikleri, 2018. TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu) Erişim tarihi 2022, erişim adresi <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Belediye-Su-Istatistikleri-2018-30668>